

25 kwietnia 2024

Samorządowa ocena polityczna

Co pokazuje przełożenie wyników samorządowych na parlamentarne? Jaki byłby Sejm, gdyby 7 kwietnia odbywały się nie wybory samorządowe, ale parlamentarne? O tym piszą [profesorowie Jarosław Flis oraz Ireneusz Sadowski w analizie dla forumIdei Fundacji Batorego](#).

Symulacja wyników wyborów do Sejmu

Z symulacji prof. Flisa i prof. Sadowskiego wynika, że:

- KO poszerzyła bazę - do 34 proc.
- PiS – lekko straciło (symulacja na podstawie wyników samorządowych - 32,5 proc.).
- Trzecia Droga mogła w istocie poszerzyć swoją bazę wyborczą, choć w świetle prostego agregatu mogłoby się wydawać, iż się ona zmniejszyła (symulacja - 15,6 proc)
- Nowa Lewica straciła poparcie, ale zapewne nie tak dużo, jak wynikałoby z prostego porównania zdobytych w wyborach samorządowych (symulacja – 7,3 proc.).
- W kolejki Konfederacja mogła zyskać odrobinę więcej niż sugerują wyniki sejmikowe. To Konfederacja jest beneficjentem minionych 6 lat (symulacja – 7,5 proc.)

Kluczowe wnioski z wyborów samorządowych

Niższa frekwencja mogła być konsekwencją zmiany kalendarza wyborczego. Wybory samorządowe przestały być bowiem „przedbiegiem” dla wyborów ogólnokrajowych.

Niewielkie okręgi wyborcze oraz próg wyborczy obliczany dla każdego z województwa z osobna, **powodują znaczące odchylenia od proporcjonalności**. Gdyby nie było podziału na okręgi, w województwie świętokrzyskim doszłoby do istotnej zmiany układu sił. Radni Konfederacji mogliby zdecydować, z kim stworzą większość: z PiS czy z KO.

Cechą ostatnich wyborów samorządowych jest to, że **więcej wyborców dało się wciągnąć w ogólnokrajową politykę**. Sejmikowa scena polityczna upodabnia się do sceny ogólnopolskiej. W efekcie w 2024 r. mniejszą rolę odegrały ugrupowania regionalne i lokalne.

Kto gdzie zyskał albo stracił?

Źródłem odmienności wyborów sejmikowych od parlamentarnych **są też różnice we frekwencji w zależności od wielkości miejscowości**. Jest ona silnie związana z poparciem dla poszczególnych ugrupowań sejmowych.

W wyborach sejmikowych następuje istotna zmiana wobec wyborów sejmowych: KO jest wyraźnie silniejsza w tych miejscach, gdzie frekwencja jest niższa. Natomiast PiS odwrotnie.

Analiza wyników wyborów zależy od tego, czy liczymy głosy, czy procent poparcia:

- Jeśli chodzi o procent zdobytych głosów, PiS najlepiej poradził sobie w miastach-powiatach a najgorzej - w mniejszych gminach. Jeśli chodzi o liczbę głosów, to poparcie dla tej partii spadło najbardziej właśnie w miastach-powiatach, a najmniej - właśnie w mniejszych gminach.
- Identyczne zjawisko można zaobserwować w przypadku Nowej Lewicy.
- W przypadku KO spadek liczby głosów jest identyczny w miastach-powiatach i w mniejszych gminach. Zmiany we frekwencji przekładają się jednak na spadek poparcia w mniejszych gminach i wzrost w miastach-powiatach.
- Trzecia Droga znajduje się one w pół drogi między ostatnimi wyborami sejmowymi a poprzednimi wyborami sejmikowymi. Polska 2050 dalej ma zasadnicze znaczenie dla poparcia wspólnej listy, jednak znaczenie tradycyjnego elektoratu ludowców najwyraźniej w tych wyborach jest większe niż w wyborach sejmowych.

Wybory burmistrzów i prezydentów

- Trzy największe partie (KO, PiS i TD) ustabilizowały swoje zaangażowanie w wyborach władarzy. Osłabła pozycja Lewicy.
- Słabnie rola partii w gminach w powiatach ziemskich, przy zauważalnym wzroście w miastach-powiatach.
- Nie ma podstaw, by uważać, że władarze miast rządzą zbyt długo. Przepisy o dwukadencyjności wymagają ustawowej interwencji.

Cała analiza prof. Flisa i prof. Sadowskiego: „[Samorządowa ocena polityczna](#)”.

NA RADARZE

Jak poprawiać działanie samorządów?

Samorządy, a przez to całe państwo, będzie działać lepiej, jeśli wzmocniony zostanie głos mieszkańców, a władze samorządowe nauczą się korzystać z narzędzi partycypacji społecznej. Publikacja prof. Adama Gędziwiłła "[Samorząd bardziej demokratyczny](#)" zawiera zestaw takich praktyk.

Można je wzmocnić działaniami na szczeblu centralnym. To od decyzji parlamentu zależy, czy:

- mobilnym wyborcom łatwiej będzie głosować poza miejscem zameldowania
- Obowiązkowe stanie się tworzenie rad seniorów i młodzieżowych
- nastąpi deregulacja instytucji budżetu partycypacyjnego, co ułatwi jego wykorzystanie
- wzrosną wymogi stawiane samorządowcom
- samorządy będą mogły łatwiej zlecać zadania publiczne organizacjom obywatelskim działającym w danej gminie albo powiecie.

Już nie od zmian ustawowych, ale decyzji na szczeblu rządowym zależy poprawa sytuacji mediów lokalnych. A to dla poprawy funkcjonowania wspólnot lokalnych sprawa niezwykle ważna.

Ochrona sygnalistów. Społeczny projekt inspiracją dla deputowanych

17 kwietnia rząd przesłał do Sejmu projekt ustawy o ochronie sygnalistów. To kolejny krok w kierunku uregulowania statusu osób, które kierując się dobrem wspólnym i dobrą wolą informują o nadużyciach lub ryzyku ich wystąpienia w miejscu pracy. Wersja projektu przesłana do Sejmu jest lepsza niż zaprezentowana w styczniu. Wciąż jednak ma wiele wad, które mogłyby zostać zniwelowane w ramach prac sejmowych. Wskazówek dostarcza [społeczny projekt ustawy o ochronie sygnalistów](#). nad którym organizacje i związki zawodowe pracowały od kilku lat. Projekt ten zawiera m.in. dużo lepiej zdefiniowany zakres ustawy. Obejmuje bowiem ochronę informacji o zgłoszeniach wszystkich przestępstw. Proponuje też lepsze rozwiązania w zakresie ochrony sygnalistów w służbach mundurowych czy zgłaszających nadużycia związane z zakupami w sektorze obronności.

Zapoznanie się z tym projektem będzie ważne dla parlamentarzystów, którzy będą pracować nad przedłożeniem rządowym.